

**H** Alice VELKOVÁ: **Krutá vrchnost, ubozí poddaní? Proměny venkovské rodiny a společnosti v 18. a první polovině 19. století na příkladu západočeského panství Štáhlavy.** Praha, Historický ústav Práce Historického ústavu AV ČR, Řada A-Monographia, svazek 27, 2009, 586 s. ISBN 978-80-7286-151-4

Monografie se zabývá českým venkovem v 18. a první polovině 19. století. Originálním způsobem spojuje historikodemografické metody s mikrohistorickým přístupem, při němž ožívají příběhy stovek konkrétních lidí a jejich rodin. Na těchto osudech je tak ukázána proměna venkovské společnosti odehrávající se na pozadí velmi dynamické doby, kterou ovlivnily osvícenské reformy Marie Terezie a Josefa II. a v níž se postupně rodil moderní český stát. Kniha se věnuje majetkoprávním vztahům uvnitř rodiny. Ukazuje, jakým způsobem se venkovské grunty předávaly z generace na generaci a jak tento majetkový převod ovlivnil osudy jednotlivých členů rodiny. Dále se zabývá otázkou, zda a jakým způsobem mohl člověk změnit svou sociální pozici, do jaké míry jeho další osudy ovlivňoval sociální původ. Autorka se snaží postihnout rozdíly v životních cyklech příslušníků různých sociálních vrstev, když sleduje jednotlivé životní etapy (dětství, čelední služba, vstup do manželství, stáří). V neposlední řadě se kniha pokouší zodpovědět na otázku, jaký byl vztah poddaných a vrchnosti. Ukazuje, že tradované představy o zlé vrchnosti a utlačovaných poddaných zdaleka vždy neodpovídaly skutečnosti, neboť svět, v němž žili naši předkové, nikdy nebyl jen černobílý.



Lektorovali: PhDr. Jan Horský, Ph.D., prof. PhDr. Eduard Maur, CSc.

**Doc. PhDr. Alice Velková, Ph.D.** působí v Historickém ústavu AV ČR, v. v. i. a na Přírodovědecké fakultě UK. Zabývá se sociálními a hospodářskými dějinami 18. a 19. století se zaměřením na dějiny venkova, dějiny rodiny a problematiku dědického práva, na historickou demografii a trestní právo v 19. století. Spolupracovala na mezinárodním projektu „Soziale Strukturen in Böhmen“, který obdržel prestižní rakouskou cenu Antona Gindelyho.

**Kniha je dostupná ve formátu Pdf na webové stránce Historického ústavu AV ČR:**

<http://www.hiu.cas.cz/cs/nakladatelstvi/publikace-v-elektronicke-podobě.ep/>